

קביעת ערכם הנקוב של שטרי הכסף, צורתם, תוכנם ושאר פרטיהם

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם ,

לאשר את קביעתו של נגיד בנק ישראל, בדבר צורתם, תוכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף החדשים בערכים של 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים שיוצאו על ידי בנק ישראל, וזאת בהמשך לאישור המועצה המנהלית בדבר הפרטים האמורים וכן בהמשך להחלטת ממשלה מספר 3137 (להלן – החלטה 3137), מיום 10 באפריל 2011, אשר אישרה את קביעת הנגיד בדבר ערכם הנקוב של שטרי הכסף החדשים שיוצאו והדמויות שיופיעו עליהם.

צורתם תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים של 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים יהיו כדלקמן:

העריך	50 שקלים חדשים	200 שקלים חדשים
הדיוקן (אופקי)	שאול טשרניחובסקי	נתן אלתרמן
הצבע השליט	ירוק	כחול
מידות	136 מ"מ X 71 מ"מ	150 מ"מ X 71 מ"מ
חזית השטר: תמונות רקע	עץ הדרים ופירותיו	עלי שלכת
חזית השטר: טקסט זעיר	השיר: "הוי ארצי מולדתי"	השיר: "פגישה לאין קץ"
גב השטר: תמונות רקע	כותרת עמוד בסגנון קורנינטי	צמחייה בליל ירח
גב השטר: טקסט	קטע מתוך השיר: "אני מאמין"	קטע מתוך השיר: "שיר בוקר"
סימני ביטחון לציבור	נייר ביטחוני בו משולב סימן מים המורכב מהדמות והערך הנקוב; חוט ביטחון מחליף צבע בעל שלושה חלונות עליו מופיעים הדמות והערך הנקוב; דיו בולט משני צידי השטר; חירור זעיר בצורת הערך הנקוב; התלכדות צורות; טקסט זעיר; מדבקת קינוגרמה; דיו המשנה צבע; דיו שקוף.	
סימנים לעיוורים	אורך שונה לכל עריך – הפרש של 7 מ"מ; סימן ייחודי לכל עריך מודפס בדיו בולט ושקוף שניתן למישוש.	

צורתם תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים של 20 שקלים חדשים ו-100 שקלים חדשים, עליהם הוחלט בהחלטה 3137, מיועדים להנפקה במהלך שנת 2014, ואלו יובאו בהמשך לאישור הממשלה בהתאם להוראות החוק.

דברי הסבר

רקע כללי

מדינות מפותחות נוהגות להחליף את שטרי הכסף שלהן, אחת ל- 12 עד 15 שנים (בכפוף לתנאים הפוליטיים, הציבוריים והכלכליים השונים במדינות השונות), בין היתר עקב התיישנות סימני הביטחון שבשטרות ופיתוחם של אמצעי בטחון מתקדמים נגד זיופים. שטרות השקל החדש סדרה ב' נמצאים במחזור מאז שנת 1999, ויש מקום להחליפם בסדרה חדשה.

בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע - 2010 (להלן: "החוק"), ניתנה לבנק ישראל הסמכות הבלעדית להנפיק בישראל שטרי כסף, מעות, מטבעות זיכרון ומטבעות מיוחדים. בהתאם לסעיף 42 (א) לחוק, קביעת ערכם הנקוב של שטרי הכסף שיונפקו על ידי בנק ישראל צורתם תוכנם ושאר פרטיהם, הינה על ידי נגיד בנק ישראל באישור המועצה המנהלית, כמשמעותה בסימן ב' לפרק ד' לחוק, ובאישור הממשלה. הדמויות שיופיעו על השטרות נקבעו טרם הרכבת ומינוי המועצה המנהלית, ומשכך נקבעו הדמויות מכוח סמכויות הנגיד כפי שהוקנו לו באותה עת על ידי סעיף 97(ו) לחוק ואושרו, כאמור, על ידי הממשלה ביום 4 באפריל 2011. אישור המועצה המנהלית בדבר צורתם תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים 50 ו-200 שקלים חדשים ניתן ביום 3 בינואר 2013 (מצ"ב).

על מנת לשמר את אמון הציבור בשטרי הכסף של המדינה, החליט הנגיד על החלפת סדרה ב' של שטרות השקל החדש בסדרה חדשה, אשר תכלול סימני בטחון וסימני זיהוי מהמתקדמים בעולם, במטרה להקשות על ניסיונות לזייף אותם. בכוונת בנק ישראל להתחיל בהנפקת הסדרה החדשה לקראת סוף שנת 2013, בערכים הקיימים כיום, של 20, 50, 100 ו-200 שקלים חדשים.

כשלב ראשון והכרחי בתהליך עיצובה של הסדרה החדשה, קבע הנגיד, והממשלה אישרה את קביעתו, כי הדמויות שיופיעו על גבי השטרות בסדרה החדשה, יהיו כדלקמן:

שטר של 20 ש"ח:	רחל המשוררת (בלובשטיין);
שטר של 50 ש"ח:	שאול טשרניחובסקי;
שטר של 100 ש"ח:	לאה גולדברג;
שטר של 200 ש"ח:	נתן אלתרמן.

בקביעת דמויות אלה, אימץ הנגיד את המלצותיה של ועדה ציבורית שמינה, המייעצת לו בעיצובם של שטרי הכסף, המעות ומטבעות הזיכרון, ובחר באישים הנמנים על היוצרים הבולטים בתחומי השירה והספרות, אשר סיפור חייהם, יצירתם ופועלם שזור בסיפור תקומתה הלאומית של מדינת ישראל.

הנגיד הדגיש, כי הוא סבור שהנצחתם של אישים אלה על השטרות של מדינת ישראל תסייע להנחיל בקרב הדורות הבאים את יצירתם, פועלם ותרומתם לתרבות בישראל.

קביעת הדמות שתונצח על העריך הרלוונטי התבססה על תאריך הפטירה של כל אחד מהאישים הנ"ל, באופן כרונולוגי (רחל המשוררת (בלובשטיין) נפטרה באפריל 1931, שאול טשרניחובסקי נפטר באוקטובר 1943, לאה גולדברג נפטרה בינואר 1970 ונתן אלתרמן נפטר במרץ 1970).

צורתם תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים, מפורטים בהצעת ההחלטה.

על פי הקבוע בסעיף 42(א) לחוק, שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים אשר נמצאים עתה בשלבי הכנה להדפסה, יישאו את חותם חתימתו של הנגיד המכהן בעת מתן אישור זה.

שטרי הכסף בעריכים 50 שקלים חדשים ו- 200 שקלים חדשים מיועדים להנפקה במהלך המחצית השנייה של שנת 2013, ושטרי הכסף בעריכים 20 שקלים חדשים ו- 100 שקלים חדשים מיועדים להנפקה במהלך שנת 2014. צורתם תכנס ושאר פרטיהם של שטרי הכסף האמורים ייקבעו בהמשך ויובאו לאישור הממשלה בהתאם להוראות החוק.

נתונים כללים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ההצעה אינה נוגעת לתחום סמכותם של שרים אחרים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מספר 3137, מיום 10 באפריל 2011

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעתה של היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה.

סיווגים

החלטה הצהרתית

מוגש על ידי ראש הממשלה

י"ד באייר התשע"ג
24 באפריל 2013

היועצת המשפטית

ירושלים, י"ד אייר, תשע"ג
24 אפריל, 2013

חוות דעת משפטית הנלווית להצעה להחלטת ממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

אישור הממשלה בדבר קביעת ערכם הנקוב, צורתם, תוכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף שיוצאו.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע - 2010 (להלן: "החוק"), ניתנה לבנק ישראל הסמכות הבלעדית להנפיק בישראל שטרי כסף, מעות, מטבעות וזיכרון ומטבעות מיוחדים. בהתאם לסעיף 42 (א) לחוק, קביעת ערכם הנקוב של שטרי הכסף שיונפקו על ידי בנק ישראל צורתם ותוכנם ושאר פרטיהם, הינה על ידי נגיד בנק ישראל באישור המועצה המינהלית כמשמעותה בסימן ב' לפרק ד' לחוק ובאישור הממשלה.

על מנת לשמר את אמון הציבור בשטרי הכסף של המדינה, החליט הנגיד על החלפת סדרה ב' של שטרות השקל החדש, בסדרה חדשה, אשר תכלול סימני ביטחון וסימני זיהוי מהמתקדמים בעולם, וזאת במטרה להקשות על ניסיונות לזייף אותם. בכוונת בנק ישראל להתחיל בהנפקת הסדרה החדשה לקראת סוף שנת 2013, בערכים הקיימים כיום, של: 20, 50, 100 ו-200 שקלים חדשים.

החל משנת 1955, נועצים נגידי בנק ישראל בוועדת מומחים מקצועית הממונה על ידם (להלן – הוועדה), בנוגע לבחירת הנושאים, ועקרונות העיצוב של שטרי הכסף, המעות ומטבעות הזיכרון. בראש הוועדה עומד כיום שופט בית המשפט העליון בדימוס, יעקב טירקל, והרכבה משקף דעות ורקעים מגוונים. יודגש, כי אין מדובר בוועדה המתמנה על פי חוק וכי תפקידה הוא לייעץ לנגיד במסגרת קבלת החלטותיו בכל הקשור לשטרי הכסף והמעות. הנגיד רשאי לאמץ את המלצות הוועדה או חלקן או אף לדחותן.

מאז שנת 1969 אימץ בנק ישראל מגמה של הנצחת אישים דגולים בתולדות ישראל על שטרי הכסף. מדינת ישראל מתאפיינת ברבגוניות חברתית ואידיולוגית, ובשאלה מי האישים והדמויות אשר יונצחו על השטרות יש פוטנציאל לעורר דיון ציבורי ער, שבו יישמעו דעות לכאן ולכאן. על סמך עבודה מסודרת ומאוזנת, אשר כללה גם תהליך התייעצות רחב ודיונים מעמיקים שהתקיימו עם השופט טירקל ועם חברי הוועדה המייעצת לנגיד באשר לעיצוב השטרות, ובמסגרת אחריות הנגיד ליישום ההחלטה בדבר החלפת השטרות, החליט הנגיד לאמץ את המלצותיה של הוועדה הציבורית שמינה.

כשלב ראשון והכרחי בתהליך עיצובה של הסדרה החדשה, קבע הנגיד כי הדמויות שיופיעו על גבי השטרות בסדרה החדשה, יהיו כדלקמן:

שטר של 20 ש"ח: רחל המשוררת (בלובשטיין);

שטר של 50 ש"ח: שאול טשרניחובסקי;

שטר של 100 ש"ח : לאה גולדברג ;

שטר של 200 ש"ח : נתן אלתרמן.

ביום 10 באפריל 2011, בהחלטה מספר 3137, אימצה הממשלה את החלטת הנגיד. כמו-כן קבעה הממשלה כי צורתם, תוכנם ושאר הפרטים של שטרי הכסף ייקבעו בהמשך ויובאו לאישור הממשלה בהתאם להוראות החוק. הנגיד הדגיש, כי הוא סבור שהנצחתם של אישים אלה על השטרות של מדינת ישראל תסייע להנחיל בקרב הדורות הבאים את יצירתם, פועלם ותרומתם לתרבות בישראל.

קביעת הדמות שתונצח על העריך הרלוונטי התבססה על תאריך הפטירה של כל אחד מהאישים הנ"ל, באופן כרונולוגי (רחל המשוררת (בלובשטיין) נפטרה באפריל 1931, שאול טשרניחובסקי נפטר באוקטובר 1943, לאה גולדברג נפטרה בינואר 1970 ונתן אלתרמן נפטר במרץ 1970).

הדמויות שיופיעו על השטרות נקבעו טרם הרכבת ומינוי המועצה המנהלית, ומשכך נקבעו הדמויות מכוח סמכויות הנגיד כפי שהוקנו לו באותה עת על ידי סעיף 97(ו) לחוק, ואושרו כאמור, על ידי הממשלה ביום 10 באפריל 2011.

ביום 12 בנובמבר 2012, אישרה הוועדה את עיצובם הסופי של שטרי הכסף החדשים בערכים 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים, ואישור המועצה המינהלית בדבר צורתם תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים אלו ניתן ביום 3 בינואר 2013 וצורף להצעת ההחלטה.

צורתם, תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים, מפורטים בהצעת ההחלטה.

על פי הקבוע בסעיף 42(א) לחוק, שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים אשר נמצאים עתה בשלבי הכנה לדפוס, יישאו את חותם חתימתו של הנגיד המכהן בעת מתן אישור זה.

שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים מיועדים להנפקה במהלך המחצית השנייה של שנת 2013, ושטרי הכסף בערכים 20 שקלים חדשים ו-100 שקלים חדשים מיועדים להנפקה במהלך שנת 2014. צורתם תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים 20 שקלים חדשים ו-100 שקלים חדשים ייקבעו בהמשך ויובאו לאישור הממשלה בהתאם להוראות החוק.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם :

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

חוות דעת זו היא על דעת עורכת הדין טידה שמיר, היועצת המשפטית של בנק ישראל.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרגו, עו"ד
היועצת המשפטית

בנק ישראל
מזכירות הוועדה המוניתרית והמועצה המנהלית

בנק ישראל
החלטת ישיבת המועצה המינהלית בנושא מספר 8 – אישור שטרי כסף
שהתקבלה ביום ב' 03.01.2013 במשרדי בנק ישראל בתל-אביב

משתתפים	חברי המועצה:	דן פרופר, יו"ר איציק אידלמן, אורי גלילי, נינה זלצמן, סטנלי פישר, קרנית פלוג, מקסין פסברג.
נוכחים	עובדי הבנק:	אדי אזולאי, ראש מטה הנגיד צילה בילט, עוזרת מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המנהלית חזי כאלו, המנכ"ל ליאור ליכטמן, מנהל יחידת ההנפקה במטבע מרדכי פיין, הממונה על מחלקת המטבע אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המנהלית

החלטה:

בהתאם לסעיף 42 (א) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, המועצה המינהלית מאשרת את קביעת הנגיד בדבר ערכם הנקוב, צורתם, תוכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף שהוצגו, בערכים 50 ו-200 ש"ח.

דן פרופר
יו"ר המועצה המינהלית

חוק בנק ישראל, התשי"ע - 2010

קביעת ערכם הנקוב, צורתם, תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף

בתוקף סמכותי לפי סעיף 42(א) לחוק בנק ישראל התשי"ע - 2010¹ (להלן: החוק), ולאחר שניתן אישור המועצה המנהלית בבנק ישראל, הריני מבקש את אישור הממשלה לקביעתי את צורתם, תוכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף החדשים שיוצאו על ידי בנק ישראל, וזאת בהמשך לאישור הממשלה מיום 10 באפריל 2011 את קביעתי בדבר ערכם הנקוב של שטרי הכסף החדשים שיוצאו והדמויות שיופיעו עליהם.

להלן צורתם, תכנם ושאר פרטיהם של שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו- 200 שקלים חדשים כפי שאושרו על ידי המועצה המנהלית בבנק ישראל והדורשים גם את אישור הממשלה:

העריך	50 שקלים חדשים	200 שקלים חדשים
הדיוקן (אופקי)	שאול טשרניחובסקי	נתן אלתרמן
הצבע השליט	ירוק	כחול
מידות	136 מ"מ X 71 מ"מ	150 מ"מ X 71 מ"מ
חזית השטר: תמונות רקע	עץ הדרים ופירותיו	עלי שלכת
חזית השטר: טקסט זעיר	השיר: "הוי ארצי מולדתי"	השיר: "פגישה לאין קץ"
גב השטר: תמונות רקע	כותרת עמוד בסגנון קורנינתי	צמחייה בליל ירח
גב השטר: טקסט	קטע מתוך השיר: "אני מאמין"	קטע מתוך השיר: "שיר בוקר"
סימני ביטחון לציבור	נייר ביטחוני בו משולב סימן מים המורכב מהדמות והערך הנקוב; חוט ביטחון מחליף צבע בעל שלושה חלונות עליו מופיעים הדמות והערך הנקוב; דיו בולט משני צידי השטר; חירור זעיר בצורת הערך הנקוב; התלכדות צורות; טקסט זעיר; מדבקת קינוגרמה; דיו המשנה צבע; דיו שקוף.	
סימנים לעוורים	אורך שונה לכל עריך – הפרש של 7 מ"מ; סימן ייחודי לכל עריך מודפס בדיו בולט ושקוף שניתן למישוש.	

¹ ס"ח התשי"ע, עמ' 452.

האישים שנבחרו נמנים על היוצרים הבולטים בתחומי השירה והספרות, אשר סיפור חייהם, יצירתם ופועלם שזור בסיפור תקומתה הלאומית של מדינת ישראל.

אני סבור כי הנצחתם של אישים אלה על השטרות של מדינת ישראל תסייע להנחיל בקרב הדורות הבאים את יצירתם, פועלם ותרומתם לתרבות בישראל.

קביעת הדמות שתונצח על העריך הרלוונטי התבססה על תאריך הפטירה של כל אחד מהאישים הנ"ל, באופן כרונולוגי (רחל המשוררת (בלובשטיין) נפטרה באפריל 1931, שאול טשרניחובסקי נפטר באוקטובר 1943, לאה גולדברג נפטרה בינואר 1970 ונתן אלתרמן נפטר במרץ 1970).

על פי הקבוע בסעיף 42(א) לחוק, שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו- 200 שקלים חדשים אשר נמצאים עתה בשלבי הכנה לדפוס, יישאו את חותם חתימתו של הנגיד המכהן בעת מתן אישור זה.

שטרי הכסף בערכים 50 שקלים חדשים ו- 200 שקלים חדשים מיועדים להנפקה במהלך המתצית השנייה של שנת 2013, ושטרי הכסף בערכים 20 שקלים חדשים ו- 100 שקלים חדשים מיועדים להנפקה במהלך שנת 2014. צורתם תכנס ושאר פרטיהם של שטרי הכסף האמורים ייקבעו בהמשך ויובאו לאישור הממשלה בהתאם להוראות החוק.

2013

סטנלי פישר

נגיד בנק ישראל

3' באייר התשע"ג

(14 באפריל, 2013)